

paa de Forslag, der ere vedtagne, men naar vi tale i Almindelighed, kan det ikke forhindres mig at sige her, at det egentlige Hovedprincip er, at vi have Hovedaarene for Kommunikationerne i vore Hænder, og at det neppe vil være rigtigt og, efter min Mening, absolut urigtigt nu, at gaa ind paa at begynde at kjøbe Sidebaner; thi Følgen er, at næste Aar skulle vi til at kjøbe andre dinglede private Baner, der ere komne til ogsaa ved at trænge paa Lovgivningsmagten om at faae Lov til at anlægge dem. Det er en Ting, man rækker ud, men hvor er Haanden? Kan den ærede Ordfører fra Grenaa (Vønløkke), kan det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Winther) sige os, hvad denne Lovs Vedtagelse konsekvent betyder ligeoverfor Statskassen? Det kunne de ikke gjøre; men det vil føre til, at vi tage de andre Baner, der dingle ud fra Hovedbanen, med i Kjøbet. Det var en stor Sag i og for sig, som Finansministeren sit gennemført ved Kjøbet af den sjællandske Jernbane, men det har aldeles ingen Forbindelse med de Sidebaner, her er Tale om. Hvad forøvrigt angaar det, hvad Staten kan offere til Udvikelsen af vore Kommunikationsmidler, da forekommer det mig forbausende, at man kan vente i dette Døgn, at Rigsdagen og Regjeringen, alle tre Faktorer skulde blive enige om at anlægge Stikbaner paa en 2—3 Mil efter det gamle kostbare System baade med Hensyn til Anlæg og Drift, naar vi hertilands ere begyndte saa smaat med at kunne anlægge og drive disse Stikbaner overordentlig meget billigere, end vi hidtil have gjort. Det er et stort Samfundstak, hvis man ved saadanne Stikbaner, som nu komme tillive paa en 2—3 Mil ud fra Statsbanerne, skal vedblive med det dyre System vi hidtil have brugt. Læger man de langt billigere anlagte Baner, som have en langt billigere Drift, ville de strax kunne forrente sig, hvorimod de andre, som Regel, stadigt lide Tab. Det er min Opfattelse af disse Forhold. I Dag taler jeg ligeoverfor den „Kong“, der ere tilstede om de 3 Love, det nytter som en Nøst i Orkenen, men dog skal det siges, og jeg tror, at det skal blive ekkjendt i Fremtiden, at det var rigtigt sagt.

Formanden (Krabbe): Jeg vil gjøre opmærksom paa, at naar der er Tale om en Foræning af Medlemmer, vil det for at undgaa Misforstaaelse være heldigere at bruge et mere dansk Udtryk end Ordet „Kong“, som har en speciel Betydning for det Sted, hvorfra det er blevet indført.

Ville: Jeg var ligeledes forbauset over at høre dette Udtryk i det ærede Medlems Mund. Det forekommer mig, at være omtrent saa ubeendt, som det var muligt. Ved en „Kong“ pleier man ellers at forstaa en Sammensværgelse,

som gaar ud paa at tilvende sig en eller anden større Fordel paa Konkurrenternes Beføstning; men det forekommer mig virkelig ikke, at der ved denne Leilighed enten er Tale om en Sammensværgelse eller om at tilvende sig nogen Fordel ved denne fornyede Behandling af et Spørgsmaal, som vi allerede mange Gange have bestjæflet os med. Mig forekommer det ærede Medlem her at have slaaet altsor stort Brød op (Udfrydelse af Berg) ja, det ærede Medlem er vant til baade at ælte Deig og slaa Brød op, men det er sjældent, at de blive bagte saaledes, at Folket har nogen sand Glæde af dem. Det ærede Medlem behøvede hverken at tale om noget parlamentarisk Ansædeligt eller noget moralsk Forfæstligt i denne Sag; thi ingen af disse Kategorier have virkelig det Allermindste med denne Sag at gjøre. End ikke det Moment, som det ærede Medlem lagde saa stor Vægt paa, at Sager af den Art ikke burde afgjøres ved Forslag, som fremkom fra Medlemmer af denne Forsamling, men burde afgjøres i Henhold til Regjeringsforslag — end ikke dette Punkt kan her bruges som et Argument; thi hvad er Forholdet i denne Sag? Det er, at Regjeringen tidligere har forelagt et Lovforslag, som det ærede Medlem var Hovedmanden for at slaa ihjel. Dette Forslag var billigere for Statskassen og haardere for de Paagjældende, mere opdragende for de Paagjældende, end det Forslag, her foreligger; men det ærede Medlem var saak venlig at slaa det ihjel (Udfrydelse af Berg). So, og ikke alene, at han slog det ihjel, men han og jeg tvisteses ganske færslig under denne Sags Behandling, fordi jeg sagde til ham, at, hvis han blot vilde stemme for denne Sags Dørgang til næste Behandling, kunde jeg indestaa ham for, at han vilde blive Fleral; han puffede nemlig paa, at han var Mindretal; det kunne flere af de Herrer erindre. Altsaa det er det ærede Medlem, som har slaaet det i Stykker. Der har ogsaa været Tale om en anden Maade, paa hvilken man kunde „opdrage“ de paagjældende Medborgere; det var den, at man lod Staten træde hjælpende til med Laan istedetfor Vanterne. Det vilde ikke have befriet en eneste Aktionær fra at udrede det Beløb, han havde tegnet sig for; men ogsaa denne Plan mødte fra det ærede Medlems Side i Finantsudvalget en saadan Modstand, at den ikke kunde føres igjennem. Altsaa, det er to Maader, hvorpaa Regjeringen har fallet Forslag om at ordne denne Sag; dem har det ærede Medlem slaaet ihjel. Nu har Strømningen og Tidsholdene imidlertid søiet sig saaledes, at der synes at være rimelig Udsigt til, at Loven kunde gaa igjennem i en for Statskassen mindre gunstlig og for Aktionærerne mere gunstlig Skikelse, og det ærede Medlem (Berg) skal have Hovedansvaret for det. Havde han hjulpet til, at enten det tidligere Lovforslag af Regjeringen var gaaet igjennem, eller Laaneforslaget, saa havde vi ikke hart dette For-